

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Plenarinio posėdžio dokumentas

A7-0312/2010

8.11.2010

PRANEŠIMAS

dėl žmogaus teisių, socialinių ir aplinkos apsaugos standartų tarptautiniuose
prekybos susitarimuose
(2009/2219(INI))

Tarptautinės prekybos komitetas

Pranešėja: Tokia Saïfi

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	13
UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ	17
VYSTYMO SI KOMITETO NUOMONĖ	21
UŽIMTUMO IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ	24
APLINKOS, VISUOMENĖS SVEIKATOS IR MAISTO SAUGOS KOMITETO NUOMONĖ	28
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	32

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl žmogaus teisių, socialinių ir aplinkos apsaugos standartų tarptautiniuose prekybos susitarimuose (2009/2219(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2, 3, 6 ir 21 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 153, 191, 207 ir 218 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 12, 21, 28, 29, 31 ir 32 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją (1948 m.) ir kitus Jungtinių Tautų dokumentus žmogaus teisių klausimais, ypač į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą (1966 m.), Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą (1966 m.), Konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo (1965 m.), Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (1979 m.), Vaiko teisių konvenciją (1989 m.), JT deklaraciją dėl vietos gyventojų teisių (2007 m.) ir į 2010 m. rugsėjo 20–22 d. Niujorke vykusio Jungtinių Tautų Tūkstantmečio aukščiausiojo lygio susitikimo išvadas,
- atsižvelgdamas į Marakešo sutartį, įsteigiančią Pasaulio prekybos organizaciją, ir deklaraciją, priimtą 2001 m. lapkričio mėn. Dohoje vykusioje ketvirtoje ministrų konferencijoje, ypač į jos 31 dalį,
- atsižvelgdamas į savo 1996 m. rugsėjo 20 d. rezoliuciją dėl Komisijos komunikato dėl pagarbos demokratijos principams ir žmogaus teisėms įtraukimo į Bendrijos ir trečiųjų šalių susitarimus (COM(1995)0216)¹ ir į savo 2006 m. vasario 14 d. rezoliuciją dėl žmogaus teisių ir demokratijos išlygos Europos Sąjungos susitarimuose²,
- atsižvelgdamas į savo 2001 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl atvirumo ir demokratijos tarptautinėje prekyboje³, kurioje PPO buvo raginama laikytis pagrindinių Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) socialinių standartų, o Europos Sąjunga – paklusti TDO sprendimams, įskaitant galimus raginimus taikyti sankcijas sunkiai pažeidus pagrindinius socialinius standartus,
- atsižvelgdamas į savo 2002 m. balandžio 25 d. rezoliuciją dėl Komisijos komunikato Tarybai ir Europos Parlamentui „ES vaidmuo skatinant žmogaus teises ir demokratizaciją trečiosiose šalyse“ (COM(2001)0252)⁴,
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Socialinis globalizacijos aspektas. ES politikos

¹ OL C 320, 1996 10 28, p. 261.

² OL C 290E, 2006 11 29, p. 107.

³ OL C 112 E, 2002 5 9, p. 326.

⁴ OL C 131 E, 2003 6 5, p. 147.

indėlis užtikrinant jos naudą visiems“ (COM(2004)0383),

- atsižvelgdamas į savo 2005 m. lapkričio 15 d. rezoliuciją dėl socialinio globalizacijos aspekto¹,
- atsižvelgdamas į savo 2005 m. liepos 5 d. rezoliuciją dėl vaikų išnaudojimo besivystančiose šalyse, ypatingą dėmesį skiriant vaikų darbui²,
- atsižvelgdamas į 2010 m. birželio 14 d. Tarybos išvadas dėl vaikų darbo³,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. liepos 6 d. rezoliuciją dėl sąžiningos prekybos ir plėtros⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. gegužės 22 d. rezoliuciją dėl pasaulinės Europos. Išoriniai konkurencingumo aspektai⁵, kuria reaguojama į Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui „Globalioji Europa: konkuravimas pasaulyje. ES augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos dalis“ (COM(2006)0567),
- atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Skatinti padorų darbą visiems. Europos Sąjungos indėlis įgyvendinant padoraus darbo pasaulyje darbotvarkę“ (COM(2006)249),
- atsižvelgdamas į 2006 m. JT Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos priimtą ministrų deklaraciją dėl visiško užimtumo ir deramo darbo, kurioje pripažįstama, kad visiškas ir produktyvus užimtumas ir deramas darbas visiems – tai esminis tvarios plėtros elementas,
- atsižvelgdamas į savo 2007 m. gegužės 23 d. rezoliuciją dėl deramo darbo visiems skatinimo⁶, kurioje raginama skatinant deramą darbą įtraukti socialinius standartus į Europos Sąjungos prekybos susitarimus, ypač į dvišalius susitarimus,
- atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 19 d. Tarptautinėje darbo konferencijoje visuotiniu susitarimu patvirtintus TDO deramo darbo darbotvarkę ir TDO visuotinį darbo vietų paketą ir į 2008 m. TDO deklaraciją dėl socialinio teisingumo siekiant sąžiningos globalizacijos,
- atsižvelgdamas į 1968 m. Briuselio konvenciją, konsoliduotą 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo⁷,
- atsižvelgdamas į nuo 2006 m. sausio 1 d. galiojančią bendrąją lengvatų sistemą (BLS), pagal kurią didesniai prekių skaičiui netaikomi muitai arba taikomi sumažinti muitai ir kuri apima ir naują skatinamąją priemonę, skirtą pažeidžiamoms šalims, turinčioms ypatingų prekybinių, finansinių ar vystymosi poreikių,
- atsižvelgdamas į visus Europos Sąjungos ir trečiųjų šalių susitarimus,

¹ OL C 280 E, 2006 11 18, p. 65.

² OL C 157 E, 2006 7 6, p. 84.

³ 2010 m. birželio 14 d. Tarybos išvados dėl vaikų darbo, 10937/1/10.

⁴ OL C 303 E, 2006 12 13, p. 865.

⁵ OL C 102 E, 2008 4 24, p. 128.

⁶ OL C 102 E, 2008 4 24, p. 321.

⁷ OL L 12, 2001 1 16, p. 1.

- atsižvelgdamas į partnerystės susitarimą tarp Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių (AKR) ir Europos Sąjungos, pasirašytą 2000 m. birželio 23 d. Kotonu ir pataisytą 2005 m. ir 2010 m.,
 - atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl ekonominės partnerystės susitarimų su AKR regionais ir šalimis, ypač į 2002 m. rugsėjo 26 d.¹, 2007 m. gegužės 23 d.² ir 2007 m. gruodžio 12 d. rezoliucijas³,
 - atsižvelgdamas į tarptautines konvencijas dėl aplinkos, pvz., Monrealio protokolą dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų (1987), Bazelio konvenciją dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinio pervežimo bei jų tvarkymo kontrolės (1989), Kartachenos protokolą dėl biologinės saugos (2000) ir Kioto protokolą (1997),
 - atsižvelgdamas į 2009 m. spalio mėn. pasirašyto Europos Sąjungos ir Pietų Korėjos laisvosios prekybos susitarimo 13 skyrių,
 - atsižvelgdamas į užbaigtas derybas dėl ES ir Kolumbijos bei Peru daugiašalio prekybos susitarimo pasirašymo,
 - atsižvelgdamas į Europos Parlamento 2010 m. sausio 14 d. surengtą klausymą „Socialinių ir aplinkos apsaugos standartų taikymas prekybos derybose“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto pranešimą ir Užsienio reikalų komiteto, Vystymosi komiteto, Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto ir Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto nuomonės (A7-0312/2010),
- A. kadangi ryšys tarp prekybos, žmogaus teisių ir socialinių bei aplinkos apsaugos standartų tapo esminiu ekonominių ir prekybinių santykių aspektu ir yra sudedamoji derybų dėl laisvosios prekybos susitarimų dalis,
- B. kadangi vis dažniau ir dažniau iškraipoma konkurencija ir kyla aplinkosauginio ir socialinio dempingo rizika, o dėl to ypač nukenčia Europos Sąjungoje veikiančios įmonės ir darbuotojai, kurie privalo laikytis aukštesnių socialinių, aplinkos apsaugos ir mokesčių standartų,
- C. kadangi ES, palaikydama santykius su trečiosiomis šalimis, atsižvelgdama į savo prekybos partnerių išsivystymo lygį turi patvirtinti abipusiškumu paremtą prekybos strategiją ir dėl savo reikalavimų socialinėje ir aplinkos apsaugos srityse, ir dėl prekybos liberalizavimo, kad būtų sudarytos sąlygos, palankios teisingai ir sąžiningai tarptautinei konkurencijai,
- D. kadangi dvišaliai forumai tapo pagrindine vieta politiniams tikslams siekti, nes nėra daug žadančios perspektyvos, kad bus nustatytos daugiašalės taisyklės, kuriose PPO būtų reglamentuojami ryšiai tarp prekybos, darbo ar aplinkos apsaugos,

¹ OL C 273 E, 2003 11 14, p. 305.

² OL C 102 E, 2008 4 24, p. 301.

³ OL C 323 E, 2008 12 18, p. 361.

- E. kadangi vis dėlto labai svarbu, kad būtų nauja pusiausvyra tarp prekybos teisės ir pagrindinių teisių ir stiprinamas pagrindinių tarptautinių organizacijų dialogas, ypač tarp TDO ir PPO, siekiant nuoseklesnės tarptautinės politikos ir geresnės pasaulinės valdysenos,
- F. kadangi esama daug priežasčių, kodėl reikėtų įtraukti žmogaus teisių nuostatas ir socialinius bei aplinkos apsaugos standartus į tarptautinius prekybos susitarimus: pradedant siekiu sukurti teisingą ir sąžiningą prekybą ir užtikrinti atitinkamą prekybos sąžiningumą (angl. level playing field) ir baigiant normatyvesniu siekiu ginti visuotines Europos Sąjungos puoselėjamas vertybes bei toliau plėtoti nuoseklia įvairių krypčių ES politiką,
- G. primena, kad 1986 m. JT deklaracijoje dėl teisės į vystymąsi patvirtinama, kad teisė į vystymąsi yra neatsiejama žmogaus teisių dalis, kurią įgyvendinant kiekvienas asmuo ir tauta turi teisę dalyvauti ekonominio, socialinio ir kultūrinio vystymosi procesuose, prisidėti prie jų ir naudotis jais; taigi mano, kad ES įpareigota nepažeisti šios teisės, o kaip tik ją įtraukti į tarptautinius susitarimus ir vadovautis ja įgyvendinant Europos politiką,
- H. kadangi Lisabonos sutartyje vėl įtvirtinta, kad Europos Sąjungos išorės veiksmai, kurių neatskiriama dalis yra prekyba, turi būti įgyvendinami vadovaujantis tais pačiais principais, kuriais grindžiamas pačios Sąjungos sukūrimas; kadangi Europos socialiniu modeliu, kuris apima tvarų ekonomikos augimą ir geresnes darbo ir gyvenimo sąlygas, gali taip pat vadovautis kiti partneriai; kadangi prekybos susitarimai turi derėti ir su kitomis pareigomis ir tarptautiniais susitarimais, kurių valstybės narės įsipareigojo laikytis vadovaudamosi savo nacionaline teise,
- I. kadangi svarbu išsaugoti tokio pat lygio socialinius ir aplinkos apsaugos standartus, galiojančius ES, ir svarbu, kad užsienio įmonės, veikiančios bendrojoje Europos rinkoje, laikytųsi šių standartų,
- J. kadangi žmogaus teisių nuostatų ir socialinių bei aplinkos apsaugos standartų įtraukimas į prekybos susitarimus gali būti naudingas tokiems susitarimams, nes rastųsi didesnė pilietinės visuomenės narių tarpusavio sąveika, didesnė parama politiniam ir socialiniam stabilumui ir sykiu būtų sudaryta prekybai palankesnė aplinka,
- K. kadangi prekybos ir pagarbos žmogaus teisių, socialinių ir aplinkos apsaugos standartams sritys yra svarbūs elementai užtikrinant taiką ir gerovę pasaulyje, tačiau vien jais negalima išspręsti visų santykiuose tarp įvairių pasaulio valstybių kylančių problemų; vis dėlto manydamas, kad politinės aklovietės problemą galima išspręsti stiprinant prekybos santykius ir taip užtikrinant, jog siekiant išspręsti konfliktus būtų apibrėžiami bendri interesai, visų pirma aplinkos apsaugos srityje,
- L. kadangi kitos šalys parodė teigiamus socialinių standartų įtraukimo į prekybos susitarimus pavyzdžius,***
- M. kadangi bendroji lengvatų sistema grindžiama tuo, kad pagal šią sistemą lengvatas gaunančios šalys turi laikytis tarptautinėse žmogaus teisių konvencijose įtvirtintų principų ir pagrindinių darbo standartų, ir kadangi ši sistema apima specialų papildomų tarifinių lengvatų režimą, kuriuo siekiama skatinti ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti

pagrindines tarptautines konvencijas žmogaus ir darbo teisių, aplinkos apsaugos ir geros valdysenos klausimais; kadangi nesilaikant šių sąlygų gali būti sustabdytas tokio prekybos režimo taikymas,

1. ragina, kad būsimoje Europos Sąjungos prekybos strategijoje prekyba būtų laikoma ne pati savaime tikslu, bet priemone, kuri padėtų skatinti europines vertybes ir prekybos interesus bei teisingą prekybą ir įtvirtinti nuolatinę praktiką veiksmingai įtraukti ir įgyvendinti socialinius ir aplinkos apsaugos standartus palaikant santykius su visomis ES prekybos partnerėmis; mano, kad derybose Europos Sąjunga turėtų vadovautis teigiamu, bet sykiu ir teisiškai privalomu požiūriu; pabrėžia, kad tvarų vystymąsi reglamentuojančių nuostatų įtraukimas, ypač į dvišalius susitarimus, bus naudingas visoms šalims;
2. primena, kad prekybos politika – tai priemonė, padedanti siekti bendrųjų Europos Sąjungos tikslų, kad pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnį Europos Sąjungos prekybos politika vykdoma „vadovaujantis Sąjungos išorės veiksmų principais ir tikslais“ ir remiantis Europos Sąjungos sutarties 3 straipsniu ji turi prisidėti prie „tvaraus planetos vystymosi, tautų tarpusavio solidarumo ir pagarbos, laisvos ir sąžiningos prekybos, skurdo panaikinimo ir žmogaus, ypač vaiko, teisių apsaugos, taip pat prie griežto tarptautinės teisės, įskaitant Jungtinių Tautų Chartijos principus, laikymosi ir jos plėtojimo“;

Žmogaus teisės ir socialiniai bei aplinkos apsaugos standartai daugiašaliuose prekybos santykiuose

3. ragina PPO ir pagrindines Jungtinių Tautų institucijas labiau bendradarbiauti daugiašaliu lygmeniu žmogaus teisių srityje; mano, kad glaudesni ryšiai su JT vyriausiuoju žmogaus teisių komisaru ir su ekspertais, dirbančiais pagal specialiąsias procedūras, būtų itin naudingi siekiant sukurti daugiašalę prekybos sistemą, kuri prisidėtų prie to, kad būtų laikomasi žmogaus teisių; mano, kad į Vyriausiojo komisaro patirtį galėtų atsižvelgti PPO ekspertų grupės ir apeliacinė institucija tais atvejais, kai būtų nustatyti sunkūs žmogaus teisių pažeidimai;
4. mano, kad nuolatinė visuotinė Žmogaus teisių tarybos atliekama peržiūra turėtų būti naudinga priemonė kontroliuojant, kaip tarptautiniuose prekybos susitarimuose laikomasi žmogaus teisių nuostatų;
5. pabrėžia, kad labai svarbu stiprinti bendradarbiavimą su TDO, t. y. organizacija, kuri apibrėžia tarptautinius darbo standartus, derasi dėl jų ir prižiūri, kaip jie taikomi teisėje ir praktikoje, ir labai svarbu, kad TDO visapusiškai dalyvautų PPO veikloje;
 - a) todėl ragina TDO suteikti oficialaus stebėtojo statusą Pasaulio prekybos organizacijoje ir teisę kalbėti PPO ministrų konferencijose;
 - b) siūlo pagal Prekybos ir aplinkos komiteto pavyzdį Pasaulio prekybos organizacijoje įsteigti Prekybos ir deramo darbo komitetą; taip pat reikalauja, kad būtų aiškiai apibrėžtos abiejų komitetų kompetencijos sritys, ir kad jie turėtų apčiuopiamą įtaką;

- c) siūlo, kad tam tikrais atvejais, kai prekybos ginčas susijęs su tarptautinių darbo konvencijų pažeidimu, būtų galima kreiptis į TDO, kaip ir į JT vyriausiąjį žmogaus teisių komisarą;
 - d) siūlo, kad, jeigu kuri nors PPO valstybė narė manytų, jog ginčų nagrinėjimo organo sprendime suabejojama TDO sprendimais dėl darbo konvencijų laikymosi, reikėtų turėti galimybę pateikti apeliaciją TDO;
6. dar kartą tvirtina, kad tikslai išsaugoti ir apsaugoti atvirą ir nediskriminuojamąją daugiašalės prekybos sistemą ir veikti siekiant apsaugoti aplinką ir skatinti tvarų vystymąsi turėtų būti abipusiškai stiprinami; pabrėžia, kad pagal GATT susitarimo 20 straipsnį valstybės narės gali priimti prekybos priemones, skirtas aplinkai apsaugoti, jeigu šios priemonės nebus taikomos taip, kad jos taps savavališkos arba nepateisinamos diskriminacijos priemone; ragina valstybes nars visapusiškai taikyti šią nuostatą;
 7. džiaugiasi, kad yra įsteigtas PPO Prekybos ir aplinkos komitetas, nes tai turėtų būti pagrindinis forumas, kuriame galima testuoti integraciją ir stiprinti ryšį tarp aplinkos apsaugos ir prekybos; tikisi, kad šio komiteto vaidmuo ir veikla taps svarbesnė, kad būtų galima tinkamai įveikti svarbiausius prekybos ir aplinkos apsaugos iššūkius, su kuriais susiduria tarptautinė bendruomenė;
 8. pabrėžia, kaip svarbu gerinti galimybes naudotis ekologiškomis prekėmis ir technologijomis siekiant tvaraus vystymosi tikslų ir ragina visas derybose dalyvaujančias šalis dėti daugiau pastangų siekiant kuo greičiau užbaigti derybas dėl tarifinių ir netarifinių barjerų ekologiškoms prekėms ir paslaugoms sumažinimo arba panaikinimo, kad būtų skatinamos naujos užimtumo politikos formos, darbo vietų, atitinkančių TDO deramo darbo standartus, kūrimas ir Europos šalių pramonės bei MVĮ augimo galimybės;
 9. pabrėžia, kad būtina siekti pažangos derantis dėl kitų Dohos deklaracijos 31 straipsnio punktų, susijusių su ryšiu tarp esamų PPO taisyklių ir specialiųjų prekybos pareigų, numatytų daugiašaliuose tarptautiniuose susitarimuose aplinkos apsaugos srityje, ir skatinti glaudesnę Daugiašalių tarptautinių susitarimų aplinkos apsaugos srityje sekretoriatų ir PPO komitetų bendradarbiavimą, kuris yra pagrindinis veiksnys siekiant užtikrinti, kad prekybos ir aplinkos apsaugos sistemos būtų plėtojamos nuosekliai;
 10. mano, kad daugiašalis susitarimas dėl klimato būtų geriausia priemonė siekiant atsižvelgti į neigiamus išorės veiksnius aplinkai, susijusius su CO₂, tačiau toks susitarimas artimiausioje ateityje gali nebūti sudarytas; todėl mano, kad Europos Sąjunga turėtų ir toliau svarstyti galimybes pramonės sektoriams, kuriuose yra reali anglies dioksido nutekėjimo rizika, nustatyti atitinkamas aplinkos apsaugos priemones, papildančias ES šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos CO₂ leidimų pardavimus aukciono būdu, ypač vadinamąjį anglies dioksido įtraukimo mechanizmą, kuris, nepažeidžiant PPO taisyklių, leistų kovoti su CO₂ išlakų šaltinio perkėlimu į trečiąsias šalis;
 11. siūlo, kai bus baigtos derybos ir pasirašytas tarptautinis susitarimas dėl klimato, sukurti tikrą Pasaulio aplinkos apsaugos organizaciją, kuri priverstų laikytis įsipareigojimų, kurie bus prišimti, ir taikyti aplinkos apsaugos standartus; į šią būsimą organizaciją, pvz., būtų privaloma kreiptis aplinkosauginio dempingo atvejais;

Žmogaus teisės ir socialiniai bei aplinkos apsaugos standartai dvišaliuose prekybos susitarimuose

12. tvirtai remia teisiškai privalomų žmogaus teisių išlygų įtraukimo į Europos Sąjungos tarptautinius susitarimus praktiką, tačiau primena, kad yra didelių sunkumų, susijusių su šių išlygų kontrole ir įgyvendinimu; patvirtina, kad šios išlygos taip pat turi būti įtraukiamos į visus prekybos ir sektorių susitarimus nustatant aiškų ir tikslų konsultacijų mechanizmą, pagrįstą Kotonu susitarimo 96 straipsnyje numatytu pavyzdžiu; šiuo klausimu džiaugiasi, kad tokia išlyga buvo įtraukta į naujos kartos laisvosios prekybos susitarimus;
13. pabrėžia, kad toks pat nuolatinio įtraukimo metodas turėtų būti taikomas į dvišalius susitarimus įtraukiant skyrius dėl tvaraus vystymosi;
14. pažymi, kad būsimi prekybos susitarimai gali būti sudaromi tebesitęsiant dabartinei finansų krizei; mano, kad dėl šios priežasties socialiniai ir aplinkos apsaugos standartai, visų pirma susiję su išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu ir pavojingų atliekų tvarkymu, neturi būti pamirštami siekiant kitų tikslų;
15. atsižvelgdamas į pirmiau minėtus tikslus, ragina Europos Komisiją į visus laisvosios prekybos susitarimus, dėl kurių ji derasi su trečiosiomis šalimis, nuolat įtraukti socialinius ir aplinkos apsaugos standartus, apimančius:
 - a) būtinausių standartų, kurių turėtų laikytis visos ES prekybos partnerės, sąrašą; socialinėje srityje šie standartai turi atitikti aštuonias pagrindines TDO konvencijas (pagrindinius darbo standartus), išvardytas TDO deklaracijoje dėl pagrindinių teisių ir principų darbe (1998); prie šių aštuonių konvencijų pramoninėms šalims prisideda keturios prioritetinės TDO konvencijos (angl. ILO Priority Conventions); aplinkos apsaugos ir žmogaus teisių laikymosi srityse būtinausias standartas turi atitikti konvencijų, susijusių su aplinkosauga ir geros valdysenos principais, sąrašą, numatytą ES reglamente dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos;
 - b) papildomų konvencijų, kurios turi būti palaipsniui ir lanksčiai įgyvendinamos atsižvelgiant į atitinkamos šalies partnerės ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės padėties pokyčius, sąrašą; socialinėje srityje galutinis tikslas turi būti visapusiškas TDO deramo darbo darbotvarkės įgyvendinimas;
16. pabrėžia, kad šių standartų laikymasis turi būti suprantamas kaip jų ratifikavimas, perkėlimas į nacionalinę teisę ir faktinis įgyvendinimas visoje šalies teritorijoje;
17. reikalauja, kad visuose būsimuose prekybos susitarimuose būtų numatytas draudimas išnaudoti vaikų darbą, ypač atliekant gamtinių akmenų gavybos ir apdirbimo darbus, taip pat kad į juos būtų įtraukta bendra Europos sertifikavimo sistema, kurią taikant užtikrinama, jog importuojamas gamtinis akmuo ir gamtinio akmens gaminiai būtų pagaminti tokioje vertės kūrimo grandinėje, kurioje jokių etapų neišnaudojamas vaikų darbas pagal TDO 182 konvencijos nuostatas;
18. pabrėžia, kad laisvosios prekybos susitarimuose galima būtų numatyti sąlyginį liberalizavimą, apimančį trumpesnį apribojimų panaikinimo tvarkaraštį arba galimybę

patekti į papildomą rinką, jei laikomasi aplinkos apsaugos ir socialinių standartų;

19. pabrėžia, kad svarbu nuolat kontroliuoti, kaip įgyvendinamas susitarimas, visais etapais taikant atvirą ir įtraukųjį metodą:
 - a) pažymi, kad naudojami poveikio tvariam vystymuisi tyrimai, tačiau mano, kad jie taip pat turėtų būti atliekami prieš derybas, jų metu ir po jų siekiant užtikrinti vertinimų tęstinumą; taip pat pabrėžia, kad svarbu imtis veiksmų atsižvelgiant į rezultatus; be to, mano, kad derybininkai turėtų labiau atsižvelgti į prioritetus ir susirūpinimą keliančius klausimus, kurie išplaukia iš šių poveikio tyrimų;
 - b) ragina Komisiją parengti poveikio žmogaus teisėms tyrimus, kurie papildytų poveikio tvariam vystymuisi tyrimus, numatant aiškius prekybos rodiklius, grindžiamus žmogaus teisėmis ir aplinkos apsaugos bei socialiniais standartais;
 - c) ragina abi šalis reguliariai teikti ataskaitas dėl bendrosios pažangos, pasiektos įgyvendinant visus įsipareigojimus, prisiimtus pagal susitarimą;
 - d) prašo Komisijos užtikrinti, kad šalių partnerių parlamentai dalyvautų prekybos derybose siekiant gerinti valdymą ir demokratinę priežiūrą besivystančiose šalyse;
 - e) pabrėžia, kaip svarbu, kad visais derybų etapais ir prižiūrint, kaip įgyvendinamas susitarimas, dalyvautų piliečiai, ir ragina šiuo tikslu įsteigti tvaraus vystymosi forumus arba patariamąsias grupes, kad būtų konsultuojamasi su socialiniais partneriais ir nepriklausomos pilietinės visuomenės atstovais;
20. ragina, kad įgyvendinant ES prekybos susitarimus būtų veiksmingai užtikrinamas didžiausias skaidrumas, numatyti griežti viešųjų pirkimų reikalavimai ir kiekvienai šaliai atskirai teikiamos įmonių ataskaitos išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse, siekiant kovoti su neteisėtu kapitalo nutekėjimu;
21. primygtinai ragina Sąjungą derybose dėl prekybos susitarimų ginti teisę naudotis gamtiniais ištekliais, taip pat ginti čiabuvių ir vietos gyventojų teises naudotis svarbiausiais gamtiniais ištekliais; ragina Komisiją į derybas ir tarptautinius prekybos susitarimus įtraukti žemės įsigijimo ir nuosavybės trečiosiose šalyse, ypač mažiausiai išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse, problemą;
22. pripažįsta, kad į dvišalius susitarimus, dėl kurių šiuo metu vyksta derybos, privaloma įtraukti skyrius dėl tvaraus vystymosi, tačiau jie galėtų būti patobulinti, jei juose būtų numatyta:
 - a) skundų pateikimo tvarka, atvira socialiniams partneriams;
 - b) galimybė kreiptis į nepriklausomą organą, kad būtų greitai ir veiksmingai išspręsti ginčai, susiję su socialinėmis arba aplinkosauginėmis problemomis (pvz., ekspertų grupės, atrenkamas abiejų šalių atsižvelgiant į ekspertų patirtį žmogaus teisių, darbo teisės ir aplinkos teisės srityse), kurio rekomendacijos sudarytų neatskiriamą gerai apibrėžto proceso dalį su jų įgyvendinimo nuostatomis;

- c) galimybė kitoms susitarimo šalims lygiomis teisėmis naudotis ginčų sprendimo mechanizmu, pagal kurį numatomos baudos, kurių tikslas – pagerinti atitinkamų sektorių padėtį, arba bent jau laikinas kai kurių prekybos lengvatų, numatytų susitarime, netaikymas, jei rimtai pažeidžiami minėtieji standartai;
23. pabrėžia, kaip svarbu papildyti susitarimus papildomosiomis priemonėmis (įskaitant techninės pagalbos priemones ir bendradarbiavimo programas), kuriomis būtų siekiama pagerinti įgyvendinimo, ypač pagrindinių konvencijų žmogaus teisių klausimais ir socialinių ir aplinkos apsaugos standartų, galimybes;
- Žmogaus teisės ir socialiniai bei aplinkos apsaugos standartai vienašaliuose prekybos santykiuose BLS ir BLS+***
24. mano, kad 27 konvencijos, kurias prašoma ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti, kad būtų galima naudotis BLS+ sistema, – tai išskirtinis žmogaus teises, darbo teisę, aplinkosaugos ir geros valdysenos standartus reglamentuojančių konvencijų rinkinys; pabrėžia, kad iki šiol BLS+ sistema turėjo juntamą teigiamą poveikį šių konvencijų ratifikavimo klausimu, tačiau ne itin teigiamą turint mintyje jų įgyvendinimą, ir todėl norėtų labiau akcentuoti papildomas priemones, kuriomis būtų siekiama pagerinti įgyvendinimo galimybes; taip pat mano, kad, siekdama užtikrinti BLS+ sistemos patikimumą, Komisija turi rengti tyrimus ir prireikus panaikinti lengvatas, jei iš atitinkamų įrodymų matyti, kad kai kurios šalys neįgyvendina 27 konvencijų;
25. mano, kad galėtų būti sukurtas glaudesnis ryšys tarp žmogaus teisių išlygų ir BLS+ sistemos Europos Sąjungos susitarimuose su trečiosiomis šalimis, ypač turint mintyje stebėseną;
26. ragina Komisiją persvarstant BLS tvarką užtikrinti, ji būtų naudinga visų pirma šalims, kurioms to labiausiai reikia, ir supaprastinti kilmės taisykles, kad įgyvendinant iniciatyvą „Visi produktai, išskyrus ginklus“ ir pagal BLS+ tvarką lengvatas gaunančios šalys turėtų iš jų kuo daugiau naudos; ragina nustatyti lengvatų pagal šią sistemą suteikimo ir panaikinimo mechanizmus, lyginamuosius standartus ir skaidrius kriterijus; tai pat prašo, kad Europos Parlamentas visapusiškai dalyvautų viso proceso metu, ypač turint mintyje Tarybos pasiūlymą dėl lengvatas gaunančių šalių sąrašų, tyrimų pradėjimą ar laikiną BLS+ sistemos netaikymą;
27. primygtinai ragina Komisiją kuo greičiau pateikti pasiūlymą dėl reglamento, pagal kurį būtų uždrausta importuoti į Sąjungą prekes, pagamintas naudojant šiuolaikines vergovės formas, prievartinį darbą, visų pirma ypač pažeidžiamų grupių darbą, ir pažeidžiant pagrindinius žmogaus teisių principus;
28. ragina Komisiją remiantis pamatiniu susitarimu dėl Europos Parlamento ir Komisijos santykių teikti Parlamentui išsamią informaciją apie visus svarbius klausimus visuose derybų dėl tarptautinių prekybos susitarimų etapuose;
29. ragina Komisiją, atsižvelgiant į Parlamento įgaliojimus, išplėstus pagal Lisabonos sutartį, užtikrinti veiksmingą informacijos srautą ir suteikti Parlamento atstovams stebėtojų statusą, taigi sudaryti jiems galimybę bet kuriuo metu dalyvauti visuose svarbiuose posėdžiuose ir susipažinti su visais svarbiais dokumentais;

30. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

AIŠKINAMOJI DALIS

Žmogaus teisių išlygos įtraukimas arba socialinių ir aplinkos apsaugos standartų taikymas prekybos derybose – tai sudėtingos problemos, dėl kurių išsiskiria tarptautinės bendruomenės nuomonės. Šiaurės šalys teigia, jog kylančios ekonomikos šalys taiko socialinį ir aplinkosauginį dempingą, kuris iškreipia konkurenciją prekybos srityje, o Pietų šalys įtaria, kad Šiaurės šalys nori pakenkti jų ekonomikos vystymuisi ir taikydamos šiuos standartus pasinaudoti užslėptu protekcionizmu.

Taigi suvokiame, kaip itin sunku ramiai spręsti standartų klausimą daugiašaliuose forumuose, o dar labiau – PPO, tuo labiau kad socialinė išlyga vis dažniau pasitaiko dvišaliuose prekybos susitarimuose.

Galima konstatuoti, kad šiuo metu vis mažiau pusiausvyros tarp tarptautinės prekybos taisyklių ir kitų tarptautinės teisės standartų, todėl būtina pasinaudoti naujais mąstymo būdais norint pasiekti tikrą koordinavimą tarp tarptautinių organizacijų (PPO ir TDO). Europos Sąjunga atlieka lemiamą vaidmenį siekiant naujos pasaulinės valdysenos ir tuo tikslu ji privalo sudaryti palankias sąlygas tarptautinių institucijų įgyvendinamos politikos nuoseklumui užtikrinti.

Peržiūrėdama savo prekybos strategiją, Europos Sąjunga, atsižvelgdama į pirmiau konstatuotą faktą, turi iškelti sau klausimą apie tai, kokią prekybos politiką ji nori plėtoti. Jei ji iš tiesų nori aiškiai pasisakyti prieš protekcionizmą, ji taip pat privalo užtikrinti, kad tarptautinė prekyba būtų sąžininga ir kad būtų tarpusavio nauda.

Sąjunga, įgyvendindama įvairių kryptių politiką, ypač prekybos politiką, privalo imtis veiksmų, kad būtų ginami jos prekybiniai interesai, ir sykiu laikytis savo standartų ir vertybių ir priversti kitus jų laikytis.

Būtent šie svarstymai turi padėti įvairioms ES institucijoms pradėti kurti ir plėtoti naują ambicingą prekybos politiką, grindžiamą ryžtingumu ir dialogu.

Iš tiesų nereikėtų užmiršti, kad Europos pramonės ir prekybos bendrovės privalo griežtai laikytis socialinių ir aplinkos apsaugos taisyklių. Jei Europos Sąjunga laikosi privalomų standartų, ji taip pat privalo reikalauti to paties iš savo prekybos partnerių, ypač iš kylančios ekonomikos šalių, ir populiarinti kokybės ir tvarumo reikalavimus, ypač maisto produktų, kurie įvežami į jos teritoriją, siekiant apsaugoti sąžiningą ir teisingą prekybą.

Šia prasme reiklūs Europos bendros rinkos standartai sveikatos, saugumo, aplinkos ir darbuotojų bei vartotojų apsaugos srityse sudaro specialųjį Europos modelį, kuriuo turėtų būti pasinaudota tarptautinio lygmens svarstymuose ir daugiašalėse organizacijose, ir kuris turėtų atsispindėti šiuo metu vykstančiose derybose dėl dvišalių prekybos susitarimų. Tokiu būdu Sąjunga globaliau užtikrintų, kad išorės politika, kurią ji įgyvendina plėtodama prekybos ir vystymosi politiką, faktiškai prisidėtų prie trečiųjų šalių, su kuriomis Sąjunga palaiko prekybinius santykius, socialinio vystymosi.

Jei būtų rasti kai kurie atsakymai ir pateikta keletas pasiūlymų šiuo klausimu, tai leistų prisidėti prie to, kad piliečiai vėl pradėtų teigiamai vertinti Sąjungos prekybos politiką (kai atšaukiamos prekybos derybos arba būkštaujama dėl jų), ir prisidėti prie diskusijų apie prekybos sąžiningumą (angl. *level playing field*). Kaip žinome, visuomenė priėmė ir teigiamai

įvertino prekybos atsivėrimą su sąlyga, kad tai padės pakelti gyvenimo lygį. Prekybos augimas ir liberalizmas taip pat gerai vertinami, jei dėl jų nekyla pavojus socialinėms ir aplinkos apsaugos teisėms. Taigi Europos Sąjunga turi rasti pusiausvyrą tarp ribojančio ir liberalaus požiūrio į prekybą ir pasiekti kompromisą tarp savo prekybinių interesų gynimo ir reikalavimo paisyti visuotinių vertybių, tokių kaip privalomų socialinių ir aplinkos apsaugos standartų taikymas.

Norėdama pasiekti minėtąjį kompromisą, Sąjunga turi užmegzti dialogą su savo partneriais ir surasti bendrą pagrindą dalintis savo vertybėmis. Būtent dėdamas šias pastangas būti skaidriu ir palaikyti dialogą pagal naujas galias, kurios Europos Parlamentui priskirtos Lisabonos sutartyje, jis atlieka esminį vaidmenį. Šiuo tikslu jis turi suteikti politinius ir moralinius įgaliojimus deryboms. Be to, jis turi tarti žodį dėl to, kad Sąjunga privalo ginti savo prekybinius interesus ir sykiu pareikšti, kad reikalinga standartų sistema. Parlamentas turi skatinti atviras ir „pilietiškas“ diskusijas. Jis turi būti institucija, kuri teigtų, kad pagarba žmogaus gyvybei ir deramam darbui visur ir visiems yra tokia pati, kad aplinkos apsaugos ir socialinių teisių (profesinių sąjungų teisės, kova su vaikų darbu ir kt.) reikšmė apima visuotinį aspektą.

Kaip ir pirmiau aptarta problema, šis klausimas gali būti sprendžiamas įvairiais lygmenimis: daugiašaliu, dvišaliu ir vienašaliu.

I. Žmogaus teisės ir socialiniai bei aplinkos apsaugos standartai daugiašaliuose prekybos santykiuose

Kaip minėta pirmiau, būtina sudaryti palankias sąlygas tarptautinių institucijų įgyvendinamos politikos nuoseklumui užtikrinti ir pradėti vykdyti naują pasaulinę valdyseną, kurią koordinuotų Pasaulio prekybos organizacija, Tarptautinė darbo organizacija ir (būsimoji?) Pasaulio aplinkos apsaugos organizacija. Žinome, kaip sunku į tarptautinės prekybos teisės aktus įtraukti standartus, nepriklausančius prekybos sričiai. Todėl galbūt būtų stiprinant dialogą su TDO galės būti atsižvelgiama į kai kuriuos principus, susijusius su socialinių standartų laikymusi. Šiam tikslui pasiekti reikėtų sustiprinti TDO vaidmenį ir joje įsteigti standartų aiškinimo organą. Be to, kad rekomenduojama užtikrinti, jog visi privalėtų laikytis pagrindinių TDO standartų, į TDO taip pat turėtų būti kreipiamasi pagrindinių darbo teisių klausimais sprendžiant tarptautinius ginčus, tarp jų ir prekybinius ginčus (PPO teikiant TDO prašymą priimti prejudicinį sprendimą).

Nors prekyboje vis dar mažai atsižvelgiama į socialinius standartus, tačiau aplinkos apsaugos srityje prekybos priemonės, kurių reikalaujama daugiašaliuose susitarimuose aplinkos apsaugos srityje norint pasiekti aplinkos apsaugos tikslus, laikomus „teisėtais“ pagal daugiašalį konsensuą, ir kurios nėra praprastas užslėptas prekybinis apribojimas, dabar, atrodo, traktuojamos kaip GATT susitarimo XX straipsnyje numatytos išimtys. Be to, aplinkos apsaugos klausimu būtų tikslinga įsteigti specialią pasaulinę organizaciją. Jei, kaip yra PPO atveju, jos įgaliojimai būtų tinkamai apibrėžti ir paaiškinti palyginti su kitomis tarptautinėmis organizacijomis ir jei pagal šiuos įgaliojimus ji galėtų imtis veiksmų vadovaudamasi bendrai pripažintais principais, ši organizacija, pavadinta Pasaulio aplinkos apsaugos organizacija, galėtų būti atsakinga už aplinkos apsaugos standartų apibrėžimą ir įgyvendinimą. Į Pasaulio aplinkos apsaugos organizaciją galima būtų kreiptis sprendžiant

aplinkosauginio dempingo atvejus.

Žmogaus teisių klausimu reikėtų pagaliau užtikrinti, kad PPO ir pagrindinės Jungtinių Tautų institucijos labiau bendradarbiautų daugiašaliu lygmeniu žmogaus teisių srityje. Į Vyriausiojo komisaro patirtį galėtų atsižvelgti, pvz., PPO ekspertų grupės ir apeliacinė institucija, kai būtų nustatyti sunkūs žmogaus teisių pažeidimai.

II. Žmogaus teisės ir socialiniai bei aplinkos apsaugos standartai dvišaliuose prekybos susitarimuose

Privalomo minėtųjų standartų taikymo dvišaliuose prekybos susitarimuose klausimas yra ypač subtilus ir jis parodo, ar Europos Sąjunga sugeba ar nesugeba priversti taikyti minėtuosius standartus ir jų paisyti.

Neseniai baigtose arba šiuo metu vykstančiose dvišalėse derybose Sąjunga siekia įtraukti socialinius standartus į laisvosios prekybos susitarimus, tačiau kartais ji patiria tam tikrų šalių priešiskumą, grindžiamą tuo, kad šie standartai būtų protekcionistinės kliūtys. Sąjunga patiria sunkumų ir su šalimis, kurios, nors yra pasirašiusios TDO konvencijas, nepaiso profesinių sąjungų teisių.

Tačiau laisvosios prekybos susitarimuose konstatuota konkrečių postūmių pradėjus derybas dėl skyrių dėl tvaraus vystymosi. Iš tiesų, pamatinis kai kurių laisvosios prekybos susitarimų principas yra šalių įsipareigojimai paisyti žmogaus teisių ir vystyti tvarią ekonomiką, grindžiamą darbuotojų teisių ir aplinkos apsauga ir propagavimu.

Tačiau, kad abi pusės galėtų laikytis šių skyrių dėl tvaraus vystymosi nuostatų, reikėtų pamąstyti apie tarpusavio priežiūros ir paskatų mechanizmų įdiegimą. Galima būtų numatyti, pvz., pamąstyti apie sąlyginį liberalizavimą, t. y. apie trumpesnę apribojimų panaikinimo tvarkaraštį arba galimybę patekti į papildomą rinką, jei laikomasi arba nesilaikoma vieno ar kito aplinkos apsaugos ir (arba) socialinio standarto. Taip pat turėtų būti galimybė turėti kintamą reikalavimų rodiklį, priklausantį nuo šalies ir jos ekonominės padėties, kuris leistų nustatyti reikalavimo laikytis socialinių ir aplinkos apsaugos standartų taikymo laipsniškumą ir lankstumą.

Ir galiausiai reikia ypač stiprinti arbitrų kolegijas, keitimosi nuomonėmis ir dialogo forumus, kurie leistų labiau įtraukti pilietinę visuomenę ir kurie turėtų realaus poveikio šalių partnerių vidaus politikai. Viena iš galimybių – sukurti jungtinius dvišalius stebėsenos centrus, kuriuose galėtų nuomonėmis keistis vyriausybės, Europos Parlamentas, socialiniai partneriai ir pilietinė visuomenė plačiąja prasme. Pabaigai reikėtų pažymėti, kad būtina paraginti Komisiją parengti poveikio žmogaus teisėms tyrimus, kurie papildytų poveikio tvariam vystymuisi tyrimus, numatant aiškius prekybos rodiklius, grindžiamus žmogaus teisėmis ir aplinkos apsaugos bei socialiniais standartais.

III. Žmogaus teisės ir socialiniai bei aplinkos apsaugos standartai vienašaliuose prekybos santykiuose: BLS ir BLS+

Šios priemonės leidžia propaguoti pagrindinius Europos Sąjungos principus ir teises. BLS sistema, pagal kurią Sąjunga gali vienašališkai skirti prekybines lengvatas, tapo itin biurokratinė, o jos lengvatų suteikimo ir panaikinimo kriterijai ne itin skaidrūs. Todėl reikėtų, kad dar kartą svarstant BLS reglamentą Sąjunga galėtų tiksliau nustatyti lengvatas gaunančias šalis atsižvelgdama, pvz., į jų išsivystymo lygį, ir užtikrinti, kad būtų atliekama stebėseną, kaip tos pačios šalys vykdo savo įsipareigojimus su žmogaus teisėmis ir aplinkos apsaugos bei socialiniais standartais susijusiais klausimais. Be to, Komisija galėtų apsvarstyti galimybę įdiegti Sąjungos ir pagal BLS sistemą lengvatas gaunančių šalių bendradarbiavimo sistemą, kad būtų galima lengviau tirti ir stebėti ginčytinus atvejus, ir rengti daugiau papildomų priemonių.

7.10.2010

UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Tarptautinės prekybos komitetui

dėl žmogaus teisių ir socialinių bei aplinkos apsaugos standartų tarptautiniuose prekybos susitarimuose
2009/2219(INI))

Nuomonės referentas: David Martin

PASIŪLYMAI

Užsienio reikalų komitetas ragina atsakingą Tarptautinės prekybos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. pažymi, kad ekonominės ir socialinės teisės neatsiejamos nuo žmogaus teisių nuo tada, kai 1948 m. buvo patvirtinta Visuotinė žmogaus teisių deklaracija; mano, kad ES turėtų padėti įgyvendinti minėtąsias teises mažiausiai išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse, su kuriomis ji pasirašo tarptautinius – įskaitant prekybos – susitarimus;
2. ragina Komisiją sudaryti prekybos susitarimus tik tada, kai į juos įtraukiamos su demokratija ir žmogaus teisėmis, taip pat su socialiniais, sveikatos ir aplinkos apsaugos standartais susijusios sąlygos; pakartoja savo raginimą Komisijai ir Tarybai užtikrinti, kad būtų veiksmingai įgyvendinamos į galiojančius tarptautinius susitarimus jau įtrauktos sąlygos, ir šiuo pagrindu bei vadovaujantis tuo, kas išdėstyta Kotonu susitarimo 8, 9 ir 96 straipsniuose, pritaikyti tinkamą priemonę;
3. ragina į visas ES ir trečiųjų šalių derybas bei susitarimus prekybos klausimais įtraukti sąlygą dėl žmogaus teisių ir išankstinį numatytų susitarimų poveikio vertinimą atsižvelgiant į tai, kaip žmogaus teises užtikrina kiekviena minėtųjų susitarimų šalis; mano, kad atliekant šią analizę turi būti susitinkama su konkrečioje šalyje dirbančiais žmogaus teisių gynėjais;
4. yra įsitikinęs, kad, ypač kai tai susiję su žmogaus teisėmis, ES turi vykdyti nuoseklią vidaus ir išorės politiką ir visada paisyti Europos Sąjungos sutarties V antraštinės dalies 1 skyriuje išdėstytą demokratijos, įstatymo viršenybės ir žmogaus teisių bei pagrindinių laisvių universalumo, neatimamumo ir nedalumo principų; atsižvelgdamas į tai pabrėžia,

kad tarptautinis ES – kaip žmogaus teisių gynėjos – patikimumas priklausys nuo to, ar ji sugebės užtikrinti, kad tarptautinės ES įmonės paisytų žmogaus teisių ir vykdydamos veiklą užjūrio valstybėse, ypač besivystančiose šalyse, laikytųsi socialinių ir aplinkos apsaugos standartų; ragina nedelsiant įgyvendinti Europos žmogaus teisių konvenciją ir, savo ruožtu, Europos pagrindinių teisių chartiją; laikosi nuomonės, kad ES, vykdydama veiklą trečiosiose šalyse, turi vadovautis Europos žmogaus teisių konvencijoje išdėstytais principais, kaip rekomendavo Europos žmogaus teisių teismas;

5. ragina Komisiją – Sąjungos ir valstybių narių atstovę – atkreipti Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) ir jos narių dėmesį į būtinybę derybų prekybos klausimais metu, ypač derantis dėl Dohos susitarimo, atsižvelgti į žmogaus teises, taip pat į socialinius, sveikatos ir aplinkos apsaugos standartus ir stengtis, kad šie standartai būtų taikomi praktiškai ir kad įgyvendinant prekybos susitarimus būtų skatinama jų laikytis; ragina Komisiją pirmiausia skatinti PPO ir jos nares pripažinti Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) ir Tarptautinio darbo biuro sekretoriato bei daugiašalių ir tarptautinių aplinkos apsaugos susitarimų sekretoriatų delegacijų atstovus stebėtojais;
6. primygtinai ragina Sąjungą derybose dėl prekybos susitarimų ginti teisę naudotis gamtiniais ištekliais, taip pat ginti čiabuvių ir vietos gyventojų teises naudotis svarbiausiais gamtiniais ištekliais; ragina Komisiją į derybas ir tarptautinius prekybos susitarimus įtraukti žemės įsigijimo ir nuosavybės trečiosiose šalyse, ypač mažiausiai išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse, problemą;
7. ragina Komisiją įgyvendinti Parlamento 2010 m. kovo 10 d. rezoliuciją dėl bendrųjų tarifų lengvatų sistemos taikymo; todėl ragina ją sukurti nuoseklesnę ir teisingesnę lyginamosios analizės tvarką, taikytiną visoms šalims, kurioms teikiama pagalba pagal minėtąją sistemą, kad būtų galima aiškiai, skaidriai ir atsižvelgiant į įvairių šalių nuomones stebėti pažangą ir kliūtis skatinant užtikrinti socialines ir politines žmogaus (įskaitant socialines, ekonomines, kultūrines bei aplinkosaugines) teises;
8. tačiau mano, kad vienpusiškai raginant praktiškai taikyti visuotines žmogaus teises neatkreipiamas dėmesys į tai, kad norint jas įgyvendinti būtinas finansavimas, kurio dabartinėmis sąlygomis kylančios ekonomikos ir besivystančios šalys savarankiškai skirti negali;
9. pabrėžia, kad remiantis susitarimu dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (angl. TRIPs), siekiama užtikrinti teisę į sveikatos apsaugą; yra įsitikinęs, jog ES turėtų užtikrinti, kad remiantis bet kuriuo prekybos susitarimu, į kurį įtrauktos „TRIPs plus“ nuostatos, turėtų būti visapusiškai paisoma žmogaus teisių ir stengiamasi užtikrinti teisę į sveikatos apsaugą, ypač besivystančiose šalyse;
10. todėl mano, kad rengiant būsimuosius teisės aktus Parlamentas turėtų primygtinai raginti nustatyti tvarką, pagal kurią Komisija galėtų viena laikinai sustabdyti prekybos lengvatų, įskaitant tas, kurios numatytos pagal laisvosios prekybos susitarimus, taikymą, jeigu randama pakankamai įrodymų, kad buvo pažeistos žmogaus arba darbo teisės; kitu atveju šių lengvatų taikymą galėtų sustabdyti vyriausioji įgaliotinė-Komisijos Pirmininko pavaduotoja ar Komisija, remdamosi tam tikro skaičiaus valstybių narių ir (arba) Europos Parlamento kreipimusi;

11. laikosi nuomonės, kad ES turi veiksmingai stebėti ir taikyti į jos prekybos susitarimus įtrauktas žmogaus teisių sąlygas; atkreipia dėmesį į galimybės laikinai ar nuolat sustabdyti prekybos lengvatų taikymą, jeigu nustatomas žmogaus, ypač darbo teisių pažeidimas, svarbą; ragina Komisiją pateikti informaciją apie tai, ar tikslinga įsteigti teisiškai įpareigojantį arbitražo organą ir ar būtų pagrįstas teisminis tarptautinių įmonių persekiojimas tarptautiniu lygmeniu;
12. pabrėžia, kad turėtų būti rasta būdų nuodugniau tirti įtarimus rimtais ir sistemiškais žmogaus ir darbo teisių pažeidimais; todėl siūlo apsvarstyti galimybę į tyrimų misijas, vykdomas pagal specialias JT procedūras, įtraukti ES (šiuo metu Komisijos, o ateityje – Europos išorės veiksmų tarnybos) atstovus, jei konkretus klausimas turi įtakos ES prekybos susitarimams;
13. atkreipia dėmesį į tai, kad, nepaisant palankaus socialinių, žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos nuostatų įtraukimo į tarptautinius prekybos susitarimus vertinimo, tai minimalūs reikalavimai ir tik viena iš daugelio priemonių, ir pabrėžia, kad būtina dėti visas pastangas siekiant užkirsti kelią protekcionistiniam piktnaudžiavimu šiomis nuostatomis, taigi turėtų būti vadovaujamasi požiūriu, pagal kurį būtų siekiama įgyvendinti šias nuostatas ir skatinti konsultacijas bei demokratinę visų šalių įtrauktį į sprendimų priėmimo procesą;
14. primygtinai ragina Komisiją nedelsiant pateikti pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo remiantis būtų uždrausta importuoti į ES prekes, pagamintas pagal šiuolaikinės vergovės ir priverstinio darbo principus, ypač kai dirbti verčiami pažeidžiamų grupių atstovai, taip pat pažeidžiant pagrindines žmogaus teisių normas; yra įsitikinęs, kad šis reglamentas turėtų būti grindžiamas Tarptautinėje vaiko teisių konvencijoje ir Tarptautinės darbo organizacijos 1998 m. pagrindinių principų ir teisių darbe deklaracijoje išdėstytomis teisėmis; pabrėžia, kad remiantis šiuo reglamentu ir surinkus pakankamai šių tarptautinių normų pažeidimo įrodymų ES būtų sudarytos sąlygos nagrinėti konkrečius skundus; ragina Komisiją tarpiniu laikotarpiu iki šio reglamento įsigaliojimo atidžiau tikrinti importuojamas prekes ir stebėti etinius prekes į ES eksportuojančių šalių tiekimo grandinės standartus;
15. ragina visas valstybes nares įgyvendinti 2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1236/2005¹ dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, ir užtikrinti, kad jo nuostatas būtų privaloma taikyti pagal visus tarptautinius prekybos susitarimus;
16. mano, kad socialinės teisės yra visuotinės, tačiau svarbu jas ne tik deklaruoti, bet ir skatinti jas įgyvendinti praktiškai; todėl ragina Komisiją ir valstybes nares solidariai įgyvendinti šias teises ir tai darant ypač remti skurdžiausias pasaulio šalis;
17. ragina Komisiją persvarstyti ES eksporto reglamentus atsižvelgiant į tai, kaip taikomos technologijos, sukurtos pagal Europos standartus, įskaitant mobiliuosius telefonus, komunikacijos tinklus ir interneto skenavimo bei cenzūros programinę įrangą, dvejetainį naudojimą, duomenų rinkimą ir duomenų (taip pat ir asmeninio pobūdžio) gavybą represinių režimų reikmėms; ragina Komisiją pateikti pasiūlymą dėl reglamento dėl

¹ OL L 200, 2005 7 30, p. 1.

naujos licencijavimo sistemos, jeigu persvarstant minėtuosius reglamentus būtų nuspręsta, kad būtina imtis teisėkūros veiksmų;

18. ragina reguliariai vertinti, kaip vykdomi į tarptautinius prekybos susitarimus įtraukti įsipareigojimai gerbti žmogaus teises;
19. ragina Komisiją persvarstyti ES eksporto reglamentus, susijusius su ginklų ir visų rūšių priemonių, įskaitant šaudmenis, įrangą ir atsargines dalis, pardavimu šalims ar režimams, kurie juos greičiausiai naudotų vidaus represijoms prieš pilietinę visuomenę ir žmogaus teisėms pažeidinėti, taip pat susijusius su minėtųjų priemonių tiekimu ir perdavimu šioms šalims ar eksportu į jas;
20. ragina kartu su įsipareigojimu puoselėti žmogaus teises, teikti vystymosi pagalbą ir sudaryti tarptautinės prekybos susitarimus tvariai stiprinti regioninio vystymo procesą, kaip numatyta pagal JT tūkstantmečio vystymosi tikslus;
21. ragina ES (šiuo metu Komisijos, o ateityje – Europos išorės veiksmų tarnybos) atstovus dalintis žiniomis apie žmogaus teisių padėtį su verslo bendruomene.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	5.10.2010
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 50 -: 1 0: 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Gabriele Albertini, Bastiaan Belder, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Heidi Hautala, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Andrey Kovatchev, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Barry Madlener, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Willy Meyer, Francisco José Millán Mon, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Norica Nicolai, Raimon Obiols, Kristiina Ojuland, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Libor Rouček, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Adrian Severin, Marek Siwiec, Ernst Strasser, Zoran Thaler, Inese Vaidere, Graham Watson, Boris Zala
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Reinhard Bütikofer, Carlo Casini, Nikolaos Chountis, Monica Luisa Macovei, Marietje Schaake, György Schöpflin, Dominique Vlasto
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Marie-Christine Vergiat

25.10.2010

VYSTYMOŠI KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Tarptautinės prekybos komitetui

dėl žmogaus teisių ir socialinių bei aplinkos apsaugos standartų tarptautiniuose prekybos susitarimuose
(2009/2219(INI))

Nuomonės referentas: Filip Kaczmarek

PASIŪLYMAI

Vystymosi komitetas ragina atsakingą Tarptautinės prekybos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. atkreipia dėmesį į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 208 straipsnį, kuriame nurodyta kad „Sąjunga atsižvelgia į bendradarbiavimo vystymosi labui tikslus savo įgyvendinamos politikos srityse, kurios gali turėti įtakos besivystančioms šalims“; nurodo, kad dėl šios priežasties prieš pasirašant prekybos susitarimus ES privalo rimtai apsvarstyti visas poveikio vystymuisi galimybes, o visų pirma – skurdo panaikinimą;
2. primena, kad 1986 m. JT deklaracijoje dėl teisės į vystymąsi patvirtinama, kad teisė į vystymąsi yra neatsiejama žmogaus teisių dalis, kurią įgyvendinant kiekvienas asmuo ir tauta turi teisę dalyvauti ekonominiame, socialiniame ir kultūriniame vystyme, prisidėti prie jo ir naudotis juo; taigi mano, kad ES įpareigota nepažeisti šios teisės, o kaip tik ją įtraukti į tarptautinius susitarimus ir vadovautis ja įgyvendinant Europos politiką;
3. apgailestauja dėl to, kad pasaulio mastu vis dar nėra visa apimančio požiūrio į tai, kaip įmonės turi laikytis įsipareigojimų žmogaus teisių srityje, ir todėl tam tikroms valstybėms ir bendrovėms sudaromos galimybės jų vengti; ragina Komisiją EBPO lygmeniu imtis veiksmų racionalizuoti privačias iniciatyvas įmonių socialinės atsakomybės srityje ir nustatyti joms taikomas gaires, t. y. parengti bendrus nuostatus, kuriuose būtų nurodytos tinkamos taisyklės ir praktika, kuria turėtų vadovautis socialinę atsakomybę prisiimanti įmonė;
4. palankiai vertina laisvosios prekybos susitarimus ir bet kokias pastangas skatinti prekybą su besivystančiomis šalimis ir tarp jų, nes tai patikimas būdas siekti tvirto ir tvaraus

vystymosi; ypač skatina steigti regionines laisvosios prekybos zonas, kuriose būtų mažinami tarifai ir skatinama prekyba tarp besivystančių šalių, kartu laikantis PPO taisyklių;

5. pastebi, kad daugelyje besivystančių šalių žuvininkystė, ypač nedidelio masto žvejyba, ir susijęs verslas atlieka esminį vaidmenį užtikrinant apsirūpinimą maistu, kuriant darbo vietas, didinant eksportą ir vyriausybių įplaukas bei išlaikant vietos bendruomenes; mano, kad būtina atsižvelgti į vietos gyventojų interesus ir jų suverenias teises disponuoti gamtos ištekliais; yra susirūpinęs dėl to, kad neteisėta žvejyba gali padidinti migraciją ir labai pakenkti tvariam vystymuisi; todėl pabrėžia tai, kad ES žuvininkystės susitarimai su besivystančiomis šalimis turėtų padėti puoselėti vidaus žvejybos verslą, ypatingą dėmesį skiriant mažo ir vidutinio masto veiklą vykdančioms žvejoms ir žvejybos įmonėms, kontroliuoti žuvų išteklius, kovoti su pernelyg intensyvia ir neteisėta žvejyba, saugoti biologinę įvairovę bei skatinti didinti higienos ir sveikatos standartus;
6. ragina ES įgyvendinant savo prekybos susitarimus aktyviai skatinti įmonių socialinę atsakomybę, siekiant socialiniu ir ekologiniu aspektais etiškesnės pasaulinės prekybos aplinkos;
7. ragina Komisiją primygtinai reikalauti, kad sudarant prekybos susitarimus būtina sąlyga būtų pagrindinių TDO darbo standartų laikymasis, taip pat skatinti, kad būtų plačiai taikomos darbuotojų teisių ir aplinkos apsaugos priemonės, pvz., Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyva arba Kimberlio procesas deimantų pramonėje; taigi palankiai vertina tai, kad buvo priimtas naujas JAV įstatymas dėl mineralų iš konflikto regionų, ir prašo Komisijos ir Tarybos išnagrinėti teisėkūros iniciatyvą šiuo klausimu;
8. ragina, kad įgyvendinant ES prekybos susitarimus būtų veiksmingai užtikrinamas didžiausias skaidrumas, numatyti griežti viešųjų pirkimų reikalavimai ir kiekvienai šaliai atskirai teikiamos įmonių ataskaitos išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse, siekiant kovoti su neteisėtu kapitalo nutekėjimu;
9. pastebi, kad, nors klimato kaitos pasekmės labiausiai pastebimos besivystančiose šalyse, pramoninės valstybės turėtų priimti pagrindinę atsakomybę už šį reiškinį; taigi mano, kad palaikant ES prekybos santykius ne tik reikia vengti s daryti žalą aplinkai, bet ir derėtų aktyviai prisidėti prie tvaraus vystymosi visame pasaulyje;
10. pabrėžia didelius išsivysčiusios ekonomikos šalių ir skurdžiausių valstybių pajėgumų ir galimybių skirtumus; taigi ragina Komisiją geriau atsižvelgti į AKR šalių poreikius derantis dėl ekonominės partnerystės susitarimų (EPS) ir užtikrinant, kad EPS nelinkusios pasirašyti šalys dėl to nenukentėtų;
11. ragina Komisiją geriau pasinaudoti galimybe nustatyti sąlygas, kuri numatyta, pvz., pagal Bendrąją lengvatų sistemą (BLS) ir Kotonu susitarimą, kad būtų skatinamos žmogaus teisės; primygtinai ragina Komisiją padidinti savo paramą trečiosioms šalims, skirtą teisinėms institucijoms, kurios būtų pajėgios užtikrinti įmonių atsakomybę už žmogaus teisių pažeidimus, plėtoti;
12. prašo Komisijos užtikrinti, kad šalių partnerių parlamentai dalyvautų prekybos derybose, siekiant gerinti valdymą ir demokratinę priežiūrą besivystančiose šalyse.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	25.10.2010
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 15 - : 2 0 : 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Michael Cashman, Nirj Deva, Leonidas Donskis, Catherine Grèze, Eva Joly, Filip Kaczmarek, Franziska Keller, Gay Mitchell, Bill Newton Dunn, Birgit Schnieber-Jastram
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Eduard Kukan, Judith Sargentini, Horst Schnellhardt, Patrizia Toia
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Eider Gardiazábal Rubial, Jolanta Emilia Hibner, Paul Rübig

3.5.2010

UŽIMTUMO IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Tarptautinės prekybos komitetui

dėl žmogaus teisių, socialinių ir aplinkosaugos standartų tarptautiniuose prekybos susitarimuose
(2009/2219(INI))

Nuomonės referentas: Richard Howitt

PASIŪLYMAI

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Tarptautinės prekybos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. ragina Europos Sąjungą laikytis valdomos ir sąžiningos prekybos principų, kuriais remiantis buvo vystomos ES šalys ir pasiturinčios besivystančios šalys, taip pat vadinamieji Azijos tigrai, atmetant protekcionizmą bei bet kokius mėginimus pakenkti teisėtiems konkurenciniams besivystančių šalių privalumams, kurie nekenkia žmogaus teisėms bei profesinių sąjungų teisėms, o taikant skirtingą negu taikoma dabar PPO sutarties XXIV straipsnio interpretaciją leisti daryti išimtis prekybos susitarimuose jautriems apdirbamosios pramonės ir kitiems sektoriams, kai tai yra pateisinama;
2. patvirtina, kad visuose prekybos susitarimuose turi būti reikalaujama, kad visos dalyvaujančios šalys būtų ratifikavusios, įgyvendinusios ir veiksmingai pritaikiusios pagrindines TDO Pagrindinių teisių ir principų deklaracijoje minimas konvencijas, o skyrius apie tvarų vystymąsi turėtų tokį patį privalomąjį statusą kaip ir prieigos prie rinkos nuostatos bei būtų taikomas toks pats ginčų sprendimo mechanizmas;
3. primygtinai reikalauja, kad, veiksmingai dirbdama kartu su TDO ir kitomis sutarties organizacijomis, Komisija tęstų savo įsipareigojimus vertinti derybų dėl prekybos poveikį socialinėms, aplinkos apsaugos ir žmogaus teisėms, skirdama ypatingą dėmesį tinkamo darbo užtikrinimo skatinimui, ir visais derybų proceso, o taip pat prekybos susitarimų įgyvendinimo etapais skaidriu būdu konsultuotųsi su profesinėmis sąjungomis, kurios yra pripažintos socialinės partnerės, bei ES ir trečiųjų šalių aplinkos apsaugos ir socialinėmis NVO, užtikrindama joms teisę kelti klausimus ar prieštaravimus, kuriuos Komisija svarstytų ir imtųsi atitinkamų veiksmų;

4. ragina būsimuose prekybos susitarimuose ir persvarstant BLS+ reglamentą pašalinti esamą nuoseklumo, skaidrumo ir sąžiningo procedūrų taikymo trūkumą šalyse partnerėse taikant skaidrius darbo, aplinkos apsaugos ir žmogaus teisių atitikties kriterijus ir rodiklius, įskaitant, jeigu reikia, konkrečias rekomendacijas dėl tobulinimo;
5. pritaria tvarumo poveikio vertinimams, tačiau apgailestauja dėl nesugebėjimo veikti vadovaujantis vertinimų išvadomis, pvz. Vakarų Afrikoje, Viduržemio jūros šalyse, Kolumbijoje ir platesniuose Amerikos regionuose; ragina labiau pabrėžti ES įtakos panaudojimą siekiant konkrečios pažangos žmogaus teisių, darbo standartų, tvaraus vystymosi ir gero valdymo srityse dar prieš pabaigiant sudaryti prekybos susitarimus, o taip pat jų tolesnio įgyvendinimo metu;
6. pripažįsta, kad dėl dabartinių ir ateities prekybos susitarimų yra deramasi vykstant ekonominiam nuosmukiui dėl kurio, manoma, bedarbių skaičius EBPO šalyse per dvejus metus išaugs aštuoniais milijonais; kad veiklos perkėlimas į užsienį yra daugybės prarastų darbo vietų priežastis, pvz., Airijoje ir Portugalijoje (viena iš keturių), Danijoje (viena iš šešių), Estijoje ir Slovėnijoje (viena iš septynių); ir kad ES prekybos politika turėtų būti siekiama užkirsti kelią neproporcingam arba staigiam ES rinkos dalies bei užimtumo lygio kiekviename sektoriuje sumažėjimui, o tam tikrais atvejais – užtikrinti ES eksportuotojams geresnį patekimą į rinką; ragina prekybos susitarimus sudaryti atsižvelgiant į ES prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo panaudojimo apimtį, suteikiant atitinkamą pagalbos lygį vykdant tolesnę restruktūrizaciją;
7. ragina ES prekybos derybomis skatinti investuotojų bei verslo įsipareigojimus ir teises, kaip tai nurodyta Heiligendamo procese, kurį, bendradarbiaudama su TDO, EBPO ir JT, pradėjo pirmininkavusi Vokietija; pažymi, kad laikantis naujų atsakingo investavimo taisyklių pagal atitinkamas Lisabonos sutarties nuostatas, į skyrių dėl tvaraus vystymosi turėtų būti įtrauktos visos laisvuosiuose prekybos susitarimuose nustatytos taisyklės dėl investavimo; laikosi nuomonės, kad visuose prekybos susitarimuose būtina reikalauti atitikties EBPO rekomendacijoms dėl tarptautinio verslo įmonių, TDO trišalei deklaracijai dėl tarptautinių įmonių ir socialinės politikos, JT visuotinei verslui skirtai sistemai bei JT specialiojo įgaliotinio įmonių ir žmogaus teisėms rekomendacijoms;
8. ragina skundus dėl socialinių problemų nagrinėti vadovaujantis iš tiesų nepriklausomų ekspertų sprendimais, vykdyti tolimesnes priemones bei atlikti persvarstymus, taip pat įtraukiant atitinkamas darbininkų ir bendruomenių organizacijas; bent vienas dalyvaujantis ekspertas turėtų atstovauti TDO; jų rekomendacijos turėtų sudaryti apibrėžto proceso, kurio metu pakankamai greitai sprendžiami iškelti klausimai, dalį; šio proceso metu specialistų svarstyti klausimai būtų pateikiami ne vien tik ataskaitų ir rekomendacijų forma, bet ir nuolat vykdant tolesnius veiksmus ir teikiant persvarstymo nuostatas, ypač siekiant toliau daryti spaudimą toms vyriausybėms, kurios leidžia savo teritorijose pažeidinėti darbuotojų teises;
9. primygtinai reikalauja, kad laikinam darbo jėgos judėjimui taikomas GATS „IV režimas“ būtų įtraukiamas į prekybos susitarimus tik tada, jei laikomasi pagrindinių darbo standartų, įskaitant buvimo šalyje laikotarpio, minimalaus atlyginimo ir kolektyvinių susitarimų dėl atlyginimo taisyklės, nacionalinius darbo standartus ir kolektyvinius susitarimus šalyse partnerėse;

10. ragina ES remti PPO prekybos politikos pervarstymo mechanizmų plėtrą apimant su prekyba susijusius tvarios plėtros aspektus, įskaitant esminius darbo standartus, subsidijos apibrėžimą PPO sutartyje dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių, siekiant užtikrinti atitiktį esminiams darbo standartams ir pagarbą žmogaus teisėms eksporto perdirbimo zonose; taip pat ragina ES Ženevos delegaciją atgaivinti ir išlaikyti neformalią grupę „Darbo draugai“, kuri buvo sukurta siekiant skatinti darbo standartus PPO;
11. reikalauja, kad visuose būsimuose prekybos susitarimuose būtų numatytas draudimas naudoti vaikų darbo jėgą, ypač atliekant gamtinių akmenų gavybos ir apdirbimo darbus, taip pat kad į juos būtų įtraukta bendra Europos sertifikavimo sistema, kurią taikant būtų užtikrinama, jog importuojamas gamtinis akmuo ir gamtinio akmens gaminiai būtų pagaminti tokioje vertės kūrimo grandinėje, kurioje jokių etapų nenaudojama vaikų darbo jėga pagal TDO 182 konvencijos nuostatas.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	28.4.2010
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 24 - : 21 0 : 3
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Regina Bastos, Edit Bauer, Jean-Luc Bennahmias, Pervenche Berès, Mara Bizzotto, Martin Callanan, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Philip Claeys, Derek Roland Clark, Sergio Gaetano Cofferati, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Proinsias De Rossa, Sari Essayah, João Ferreira, Pascale Gruny, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Stephen Hughes, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Ádám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elisabeth Lynne, Thomas Mann, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Őry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Raffaele Baldassarre, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Véronique Mathieu, Gesine Meissner, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Csaba Sógor, Emilie Turunen, Gabriele Zimmer

28.4.2010

APLINKOS, VISUOMENĖS SVEIKATOS IR MAISTO SAUGOS KOMITETO NUOMONĖ

pateikta Tarptautinės prekybos komitetui

dėl žmogaus teisių, socialinių ir aplinkos standartų tarptautiniuose prekybos susitarimuose (2009/2219(INI))

Nuomonės referentas: Thomas Ulmer

PASIŪLYMAI

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas ragina atsakingą Tarptautinės prekybos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. mano, kad būtina imtis priemonių, kuriomis tarptautiniuose prekybos susitarimuose būtų užtikrinta atitiktis svarbiems aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos standartams, taip pat standartams, susijusiems su tam tikrais gyvūnų sveikatos aspektais;
2. pripažįsta, kad tarptautiniai prekybos susitarimai gali skatinti gerinti su aplinkos ir žmogaus teisių standartais susijusią padėtį, nustatant privalomus įsipareigojimus, jei tokių įsipareigojimų tinkamai laikomasi, jie stebimi ir vykdomi;
3. ragina Komisiją siekti, kad dvišaliuose prekybos susitarimuose, įskaitant susitarimus, dėl kurių šiuo metu vyksta derybos su Pietų Korėja, Peru, Kolumbija, Indija, AKR šalimis, Persijos įlankos bendradarbiavimo taryba ir įvairiomis šalimis, dalyvaujančiomis įgyvendinant Europos kaimynystės politiką, būtų apibrėžti aplinkos, žmogaus teisių ir sveikatos apsaugos standartai, ypatingą dėmesį skiriant darbuotojų teisėms ir vaikų bei moterų apsaugai, taip pat klimato kaitos standartams, produktų saugai ir vartotojų informavimui;
4. pažymi, kad kovos su klimato kaita priemonės ir politika vis labiau susijusios su tarptautine prekyba, ir ragina Pasaulio prekybos organizaciją ir toliau įtraukti klimato kaitos klausimą į savo veiklos programą, taip pat nustatyti su tuo susijusias konkrečias taisykles ir standartus;
5. mano, kad Pasaulio prekybos organizacija turėtų stebėti, kaip įgyvendinami šios srities

įsipareigojimai ir kaip jų laikomasi, taip pat primygtinai reikalauja, kad Komisija, kaip Europos Sąjungos atstovė Pasaulio prekybos organizacijoje, aktyviai dalyvautų atliekant šią stebėseną;

6. ragina siekti ilgainiui pasaulio mastu suderinti aplinkos standartus ir sveikatos apsaugos reikalavimus, taip pat primygtinai tvirtina, kad įgyvendinant tarptautinius prekybos susitarimus reikia plėtoti ir gerinti tokius standartus regionų lygmeniu;
7. mano, kad aplinkos, socialinių ir sveikatos apsaugos standartų laikymasis turėtų būti išankstinė tarptautinių prekybos derybų sąlyga;
8. ragina sukurti arbitražo instituciją, kuriai būtų suteikti įgaliojimai priimti privalomus sprendimus;
9. ragina suteikti lengvatas kintančio išsivystymo lygio šalims, jei jos parodo ryžtą laikytis Europos socialinių, aplinkos ir sveikatos apsaugos standartų; kintančio išsivystymo lygio šalimis laiko šalis, kurios nebeturi visų besivystančioms šalims būdingų požymių, ir galima manyti, kad dėl sparčios ekonomikos raidos šios šalys netolimoje ateityje galės atsikratyti besivystančioms šalims būdingų struktūrinių požymių;
10. reikalauja, kad Komisija paragintų Pasaulio prekybos organizaciją (PPO) kilus ginčams priimti sprendimą vadovaujantis ne tik prekybos politikos aspektais; mano, kad leidimas imtis tarpvalstybinių aplinkos ir sveikatos apsaugos priemonių neturėtų priklausyti nuo to, ar, PPO nuomone, tokia intervencija iškraipytų laisvą prekybą;
11. pažymi, kad būsimi prekybos susitarimai gali būti sudaromi tebesitęsiant dabartinei finansų krizei; mano, kad dėl šios priežasties socialiniai ir aplinkos standartai, visų pirma susiję su išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu ir pavojingų atliekų tvarkymu, neturi būti pamirštami siekiant kitų tikslų;
12. pripažįsta, kad dėl aukštų ES aplinkos ir darbuotojų teisių apsaugos standartų Europos įmonių konkurencinė padėtis gali būti nepalanki konkuruojant su trečiųjų šalių, kuriose minėtųjų sričių standartai ne tokie aukšti, gaminiais ir paslaugomis; mano, kad tokių standartų gerinimas ir įgyvendinimas trečiosiose šalyse taikant tarptautiniuose prekybos susitarimuose nustatytas sąlygas užtikrintų sąžiningesnę konkurenciją su Europos įmonėmis, o minėtose trečiosiose šalyse pagerėtų aplinkos apsauga ir padėtis, susijusi su žmogaus, socialinėmis ir darbuotojų teisėmis;
13. laikosi nuomonės, kad Pasaulio prekybos organizacija ir jos valstybės narės turėtų susitarti kurti atvirą pasaulio masto ekologiškų prekių, paslaugų ir technologijų rinką, nes taip būtų skatinama tarptautinė prekyba ir būtų sudarytos sąlygos laisvam ekologiškų technologijų ir investicijų judėjimui viso pasaulio ekonomikoje;
14. ragina Komisiją primygtinai reikalauti, kad, vykstant Pasaulio prekybos organizacijos prekybos derybų Dohos raundui, būtų priimtas Ekologiškų prekių ir paslaugų susitarimas, taip siekiant liberalizuoti prekybą pagrindinėmis klimatui nekenksmingomis technologijomis;
15. ragina Komisiją reguliariai vertinti prekybos susitarimus ir nuolat informuoti Europos

Parlamentą apie šio vertinimo išvadas bei atnaujinti tokią informaciją, taip pat bendradarbiauti su profesinėmis sąjungomis ir NVO, siekiant užtikrinti atitiktį aplinkos, sveikatos apsaugos ir socialiniams standartams;

16. pabrėžia, kad prekybos sektorius ir žmogaus teisių, socialinių ir aplinkos standartų apsauga yra svarbūs aspektai užtikrinant taiką ir gerovę pasaulyje, tačiau jais remiantis neįmanoma išspręsti visų problemų, kurių kyla valstybių santykiuose; vis dėlto pažymi, kad politinės aklavietės problemą galima išspręsti stiprinant prekybos santykius ir taip užtikrinant, jog siekiant išspręsti konfliktus būtų apibrėžiami bendri interesai, visų pirma aplinkos apsaugos srityje;
17. ragina Komisiją remiantis pamatiniu susitarimu dėl Europos Parlamento ir Komisijos santykių teikti Parlamentui išsamią informaciją apie visus svarbius klausimus visuose derybų dėl tarptautinių prekybos susitarimų etapuose;
18. ragina Komisiją, atsižvelgiant į Parlamento įgaliojimus, išplėstus pagal Lisabonos sutartį, užtikrinti veiksmingą informacijos srautą ir suteikti Parlamento atstovams stebėtojų statusą, taigi sudaryti jiems galimybę bet kuriuo metu dalyvauti visuose svarbiuose posėdžiuose ir susipažinti su visais svarbiais dokumentais.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	27.4.2010
Galutinio balsavimo rezultatai	+ : 52 - : 0 0 : 0
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	János Áder, Elena Oana Antonescu, Kriton Arsenis, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Sandrine Bélier, Sergio Berlato, Martin Callanan, Nessa Childers, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Edite Estrela, Elisabetta Gardini, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Christa Klauß, Holger Krahmer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Vladko Todorov Panayotov, Gilles Pargneaux, Antonyia Parvanova, Andres Perello Rodriguez, Mario Pirillo, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Daciana Octavia Sărbu, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Catherine Soullie, Anja Weisgerber, Glenis Willmott, Sabine Wils, Marina Yannakoudakis
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Matthias Groote, Marisa Matias, Michèle Rivasi, Michail Tremopoulos, Thomas Ulmer, Anna Záborská
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Barbara Matera, Søren Bo Søndergaard

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	26.10.2010
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 22 –: 2 0: 4
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	William (The Earl of) Dartmouth, Kader Arif, David Campbell Bannerman, Daniel Caspary, Marielle De Sarnez, Harlem Désir, Christofer Fjellner, Joe Higgins, Yannick Jadot, Bernd Lange, Vital Moreira, Tokia Saïfi, Helmut Scholz, Gianluca Susta, Keith Taylor, Jan Zahradil, Pablo Zalba Bidegain
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Catherine Bearder, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Małgorzata Handzlik, Salvatore Iacolino, Elisabeth Köstinger, Jarosław Leszek Wałęsa
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Jean-Pierre Audy, Ricardo Cortés Lastra, Jelko Kacin, Vytautas Landsbergis, Evžen Tošenovský